

Ter inleiding zingt u enkele malen het volgende liedje:

MARKT

Als er markt is gaan we al - tijd
groente ha - len en nog meer,
o, het is er zo ge - zel - lig,
zoveel men - sen el - ke keer.

2 Eerst de visboer, hij heeft haring,
tong, garnalen, visfilet,
daarnaast is een bloemenkraampje,
toe, neem maar een bosje mee.

3 Truitjes, nootjes, koekjes, garen,
overhemden en meloen,
plantenhangers, kaas en boter,
poeder om de was te doen!

4 Zijn de tassen volgeladen
met wat werd bijeen vergaard,
dan zegt mama: elke gulden
was beslist een daalder waard!

Uit: *Nieuwe liedjes voor alledag* (Voorhoeve, Den Haag).

U gaat kort in op de tekst en geeft aan dat het eten van fruit gezond is. Daarom gaan we ook met ons allen naar de fruitmarkt om inkopen te doen.

In de speelzaal legt u vier of vijf matten verspreid neer. Bij iedere mat komt een marktkoopman of -vrouw te staan die één soort fruit verkoopt. Met behulp van een fruitkaart van doeblad R15 kan iedereen zien wat er te koop is. U vertelt nu wat u gaat kopen en de kinderen gaan naar de juiste mat toe. 'Ik ga naar de markt en ik koop... citroenen.' Als iedereen bij de goede marktkraam (mat) staat, zegt u hoeveel citroenen (of ander fruit) u nodig heeft. 'Ik ga naar de markt en ik koop drie citroenen.' De marktkoopman/-vrouw kiest drie kinderen (citraenen) uit en brengt die naar u toe. Ter ondersteuning van het aantal kunt u ook het overeenkomende aantal vingers opsteken. Of u toont grote stippen- of cijferkaarten. Op deze wijze vervolgt u het spel, waarbij de kinderen langs de verschillende kramen komen.

Variatie

Op een groot vel papier of een schoolbord een grafiek maken van de boodschappen. Vaststellen van verschillen in aantallen door per fruitsoort kruisjes of turfstreepjes te zetten.

Situatie

Kring

Speelzaal

Bedoeling

Ontdekken van en omgaan met relaties tussen zichzelf en elementen in de ruimte (lokaliseren) (2.3).

Het opzeggen van de telrij met aanwijzen (8.2).

Aantal vaststellen (hoeveelheid, resultatief tellen) (8.4).

Vergelijken en structureren van aantallen (9.1).

Doebblad R15

Materiaal

Eventueel stippen- en cijferkaarten.

Groot vel papier of schoolbord.

Vier of vijf matten.

Organisatie

De inleiding kan in het eigen lokaal plaatsvinden, waarna het spel in de speelruimte wordt gehouden.

De fruitkaarten van doeblad R15 kunt u aan stokken plakken. Zo zijn ze gemakkelijker vast te houden en beter zichtbaar voor de groep.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

De telopdracht van de marktkoopman/-vrouw geeft u aan de oudste kleuters.

Observatie/evaluatie

Lukt het verwoorden in correcte zinnen?

Laat de kinderen zelf met ideeën komen hoe je kunt laten zien wat je gekocht hebt: vingers, zeggen, kaartjes, grafiek.

U vertelt een verhaal over het meisje Saskia dat tijdens een logeerpartijtje bij oom Pieter, de boswachter, een bijzonder huisje ziet: een berehuisje. Daar ziet ze drie beren: een grote, een kleinere en een kleine. De beren smeren brood, maar... alles is in de war: de grote beer smeert met een klein mes, de kleine beer met een groot mes. En de tafel is verkeerd gedekt: een klein kopje staat op een groot bord, enzovoort. Op verzoek van de beren zet Saskia alles weer goed: de grote beer heeft nu een grote stoel, een groot bord, een groot mes, enzovoort. Bovendien vertelt ze de beren hoe ze voortaan kunnen onthouden dat groot bij groot en klein bij klein hoort. Ze neemt een krijtje en begint op de muur te tekenen. Eerst tekent ze een mondje. Daarachter tekent ze allerlei eetgerei: placemat, beker, lepel, vork, bord, kom. Helemaal vooraan tekent ze drie beregezichten: een groot, een wat kleiner en een klein gezicht.

Terwijl de andere kleuters kritisch toekijken en adviezen geven, gaan drie kinderen ieder een tafel dekken, net als in het verhaal: een grote, een kleinere en een kleine. (Eventueel start u met alleen groot en klein.) Vooraf maakt u afspraken over de werkvolgorde: eerst zes groepjes maken van spullen die in het lokaal bij elkaar gezocht moeten worden: placemats, bekers, lepels, vorken, borden, kommen. Ze kunnen daarbij steunen op wat u tijdens het verhaal op het bord heeft getekend of op het schema op doblad R16, waarvan u hun een exemplaar gegeven heeft. Dan worden de tafels gedekt met het passende eetgerei. Net als Saskia denkt het drietal steeds: groot bij groot, kleiner bij kleiner en klein bij klein. Als de tafels gedekt zijn, worden de resultaten besproken. De kinderen proberen fouten te ontdekken en op te lossen. Ze vullen de tabel op het bord of die op doblad R16 in. U kunt ook een tabel op de vloer maken.

Variatie

U verdeelt de groep in drietallen. Elk groepje krijgt een grote, een minder grote en een kleine placemat van gekleurd papier. In onderling overleg tekenen de kinderen het juiste eetgerei op de placemat: lepel, vork, bord.

Situatie

Kring

Bedoeling

Sorteren op grond van kwantitatief kenmerk (4.1.2).

Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (6.1).

Groeperen tot groep of serie op grond van kwaliteit (7.1).

Doebblad R16

Materiaal

Allerlei eetgerei variërend in grootte: placemats, bekers, lepels, vorken, borden, kommen. Krijt en bord voor schema.

Organisatie

Het is aan te bevelen vooraf allerlei eetgerei van verschillende grootte te verzamelen.

Leerlijn

■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Bij jongste kleuters beperkt u de activiteit: alleen groot en klein en minder attributen.

Observatie/evaluatie

Ga na op welk niveau de kinderen de verhoudingen (groot/klein) kunnen hanteren. Alleen concreet of ook in het schema?

Let erop dat de verhoudingen niet alleen per tafel, maar ook tussen de drie tafels onderling kloppen. Er moet dus worden samengewerkt.

U start met een verhaal over Koekjesmonster. Koekjesmonster is een grote slokop. Hij eet allerlei soorten koekjes: ronde, vierkante, lange-vingerkoekjes...

Wie kent er nog meer soorten/vormen?

Wat is allemaal rond en kun je eten?

Wat is lang als een lange-vingerkoekje en kun je ook eten?

Eetbare dingen van allerlei vormen passeren zo de revue. Daarna gaan groepjes van drie tot vier kinderen met klei 'hapjes' maken van een bepaalde vorm. U laat kiezen uit de volgende mogelijkheden:

Ronde etenswaren: erwten, gehaktballen, aardappelen.

Vierkante etenswaren: kaasblokjes, toastjes, ananasblokjes, koolrabbiblokjes.

Een driehoekige hap: appelflappen, taartpunten.

Lange, ronde hapjes: worteltjes, spaghetti, asperges, rolletje snoep, stokbrood.

Lange, rechthoekige hapjes: frites, dikke reep chocolade, cake, ontbijtkoek.

Ronde schijfjes: komkommer, ei, wortel, appel, worst, citroen.

Rechthoekige schijfjes: koek, cake, kaas.

Elk groepje krijgt een flinke hoeveelheid klei, een bord, spatels (eventueel een bot mes) en gaat aan de slag.

Tijdens de activiteit let elk groepje op:

de vorm van de hapjes (bijvoorbeeld: driehoekig, vierkant, enzovoort);

de grootte van de hapjes ten opzichte van elkaar (een erwt is veel kleiner dan een spruitje en deze is weer kleiner dan een gehaktbal).

Als de klei droog is, kan elke hap een leuk kleurtje krijgen.

Bij de nabespreking kunt u letten op de volgende aspecten.

Zijn de vormen gelukt?

Kennen de kinderen alle genoemde vormen?

Zijn de onderlinge verhoudingen redelijk? U kunt laten ordenen van groot naar klein.

Waarvan zijn er meer?

Kan het zonder te tellen?

Aandacht voor aantallen die je niet volledig kunt zien, bijvoorbeeld een hoopje erwten of een stapeltje kaasblokjes.

Variatie

Met wat aanpassingen kunnen de kinderen soortgelijke activiteiten in de zandbak of de watertafel doen. U kunt vochtig zand en zandvormpjes laten gebruiken.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (6.1).

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van een kwaliteit (6.2).

Aantal vaststellen (hoeveelheid, resultaatief tellen) (8.4).

Materiaal

Flinke hoeveelheid klei, borden of schalen (papier/plastic).

Materiaal om de klei te bewerken, zoals spatel, bot mes.

Eventueel plakkaatverf en kwasten.

Organisatie

Wanneer u met de groepjes vooraf goede afspraken maakt, kunnen de kinderen zelfstandig werken.

U kunt bepaalde kleitechnieken begeleiden: een bolletje draaien, een slang rollen, een vierkant snijden. Laat kinderen elkaar helpen.

Leerlijn

■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Hoe verloopt het schatten van aantallen die je niet volledig kunt zien?

Leent het resultaat op de borden zich voor nog meer ordeningsspelletjes, zoals veel-wenig, groot-klein, enzovoort?

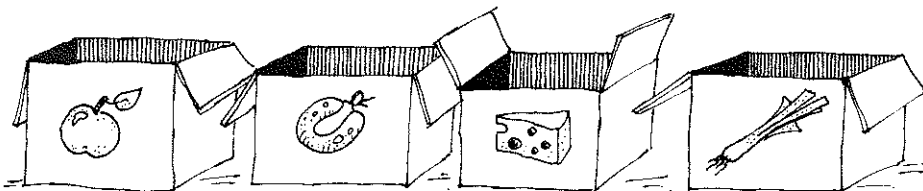
Na het boodschappen doen ligt het aanrecht vol met levensmiddelen. Alles ligt door elkaar: groenten, brood, kruidenierswaren, fruit. U zorgt dat u echte boodschappen of spullen uit het winkeltje in drie of vier soorten (orderingscriterium) door elkaar in de kring heeft liggen.

Hoe kunnen we dat nu netjes soort bij soort leggen? Vincent kiest bijvoorbeeld alle zoete spullen: koekjes, koek, gebak, cake.

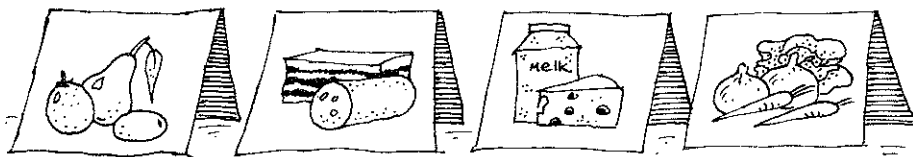
Antoinette kiest het fruit: appels, avocado's, mandarijnen, kersen.

U zoekt met de kinderen naar mogelijkheden.

Voor elke soort een doos nemen en het daar in stoppen.

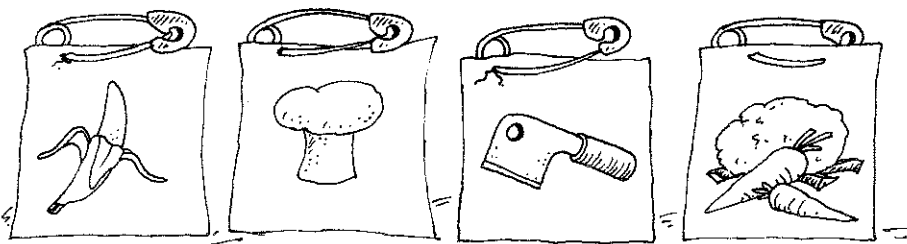

Voor elke soort een plaatje/kaartje kiezen en de boodschappen daarbij leggen.

De kinderen in groepjes verdelen en elk groepje iets anders bij elkaar laten zoeken.

Vier kinderen een rol geven: van groenteman, bakker, fruithandelaar en slager en hen de spullen bij elkaar laten zoeken die bij hen passen. (U kunt met een veiligheidsspeeld een symboolkaartje aan blouse of trui bevestigen).

Variatie

Gevarieerde ordeningsspelletjes aan de ontdektafel. Wanneer u aan de ontdektafel laat werken, kunnen de spullen langer blijven liggen, zodat er regelmatig allerlei ordeningsspelletjes mogelijk zijn.

Wat eet je warm?

Wat koud?

Wat vind je lekker en wat lust je niet zo graag?

Wat eten we meestal 's morgens, wat 's middags en wat 's avonds?

Wat is erg gezond en wat minder?

Waar is ... van gemaakt en waar komt het vandaan? (Dier, plant, boom...)

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van een kwaliteit (6.2).

Ordenen op grond van een kenmerk (6.4).

Materiaal

Hoeveelheid boodschappen (echte of miniatuurboodschappen of afbeeldingen daarvan al dan niet door de kinderen verzameld).

Dozen en kaartjes voor ordeningsspelletjes.

Symboolkaartjes: slager, bakker, fruithandelaar, groenteman.

Vier veiligheidsspelden.

Leerlijn

■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Wanneer u het aantal rubrieken vermindert of uitbreidt, kunt u de activiteiten aanpassen aan het niveau van de kinderen. Dit laatste is ook mogelijk door variatie aan te brengen in het ordeningsmateriaal als zodanig: echte etenswaren, miniatuur etenswaren (wereldspel en winkeltje), afbeeldingen van etenswaren uit tijdschriften.

Organisatie

Voordat u met uw eigen ordening komt, laat u in de kring de kinderen zelf ordenen.

Met behulp van symboolkaartjes kunnen de kinderen zelfstandig aan de ontdektafel werken.